

798 notitiam Aedilbertum^{a1} habere secum; ut, nostris eruditionibus adsuetus et illorum
Sept. moribus edocatus, medius fiat in ambarum partium profectu.

Tamen, ut vobis videtur, fiat; et citius me scire faciatis, quid vobis placeat; et de domni regis reversione vestroque itinere² vel habitatione; et de domno apostolico³; et sancti Pauli causa⁴, et ceteris rebus, quae nobis sunt necessaria vel iucunda audire.

Hoc scias certissime, quod in Toronicis partibus pene nihil remansit vini, frugumque abundantia vix ad medietatem alterius anni. Ideo vadam volente Deo visitare fratres⁵ et ordinare res illorum, reversus in his iterum morare partibus.

Si domno regi placuisset, ut tibi licuisset apud Sanctum Amandum hiemare⁶, forte^b aliquantum temporis^c Christo miserante^d nobis opportunum esset simul habitare, ut frangeretur^e propheticus panis inter^f nos, de quo dictum est: 'Frangere esurienti^g panem tuum'; licuisset nobis assidue^h una voce et una fide cantare: 'Panem nostrum cotidianum da nobis hodie', etⁱ ex eo vesci, qui ait: 'Ego sum panis vivus, qui de caelo descendi^k; si quis manducaverit ex hoc pane, vivet^l in aeternum'.

O quam iocunda est caritas et quam dulcis praesentia illius, et quam felix vita, ubi numquam deerit quod semper amatur. Quae nunc in absente^m ardetⁿ, tunc in praesente laetatur. Licet ubique Deus praesens sit; tamen aliter in imagine per speculum cernitur, aliter in praesentia per speciem^o videtur; de qua ipsa veritas ait: 'Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt'. Mundetur modo cor in hac peregrinatione, ut in^p patria^q illius beatissimae visionis frui liceat. Utamur hoc mundo perituro in caritate non peritura, ut fruamur Deo in gloria permanente. O domine Iesu, fac nos diligere te et odisse eum, de quo dixisti: 'Mundus me odit'; ut per te donum Spiritus paracleti accipiamus, 'quem mundus non potest accipere, quia non videt^r eum nec scit eum'. Noli nos secundum tuae veritatis promissionem orfanos relinquere, sed mitte in nos spiritum veritatis, qui nobiscum maneat in aeternum. O rex gloriae, et domine virtutum, bellator noster et pax nostra, qui dixisti: 'Confidite^s, ego vici mundum', vince et in nobis servis tuis^t: quia sine te nihil facere^u possumus. Da cum fiducia servis tuis loqui^v verbum tuum et loquentibus exemplis ostendere^w, quod ore praedicent. Da velle et perficere. Da, ut misericordia tua praeveniat^x nos et misericordia tua subsequatur nos; praeveniat ad incipiendum, subsequatur ad perficiendum^y. Quid plura^z habemus dicere? nisi ut fiat voluntas tua, qui vis omnes homines salvos fieri. Tua voluntas salus est nostra, gloria nostra et beatitudo nostra.

Per quoddam mentis excessum, o frater^a venerande, haec locutus sum, non tam ordinate quam epistolaris postulat angustia, sed tam affective quam intima cordis conpunctio exegit. Tu tamen, dulcissime pater et familiaris meus, patienter sustine cordis mei lacrimas. Et tecum reconde quod mecum audisti.

Quis scit^b, nisi ille, qui omnia scit, si cras mihi liceat tibi^c scribere aut post cras dulces^d tecum conlationes^e dicere^f vel audire? Hodie mihi dedit spatium^g pietas

^{a1} Aedilbertum *S 1*. ^b forte aliquantos — karissime patēr exstant etiam in codice *D*. ^c aliquantos dies *S 1b, D*. ^d miserande *S 1b, D*. ^e frangeretur *D*. ^f inter — quo *om. D*. ^g esurienti *S*. ^h assidue *S*; assidue *S 1, D*. ⁱ *om. S 1a*. ^k disc. *D*. ^l vivit *S 1b, D*. ^m absentem *S, S 1b, D*, corr. in absente *S 1a*. ⁿ et tunc *S*. ^o specie *S*. ^p in *om. S 1b, D*. ^q patri *D*. ^r vidit *S 1b, D*. ^s confidete *S 1b, D*. ^t Tu scis *add. S 1b, D*. ^u poss. fac. *D*. ^v loqui servis tuis *S 1b, D*. ^w ost. ex. *S 1b, D*. ^x praevenias *S 1b*. ^y implendum *S 1b, D*. ^z plus *S 1b, D*. ^a o frater *om.*, haec loquutus venerande sum *S 1b, D*. ^b Quis scit *S, S 1a*. ^c tribere *S 1b*, tribuere *D* tibi *om.* ^d dulce *S 1b, D*. ^e collat. *D*. ^f vel obicere *S 1b, D*. ^g spacium *S 1b*.

1) De Aedilberto sive Mago apud Arnonem commorante v. epp. 193. 258. 260. 2) Cf. ep. 153 supra p. 248: de vestro itinere vel de domni regis reversione. 3) Leone III. 4) Cf. epp. 146. 150 supra p. 235. 245. 5) Turonenses. Ferrariis haec epistola scripta esse videtur. 6) Scripsit ergo auctumni tempore, ideo de malo messis eventu loquitur. De Sancto Amando cf. infra epp. 159. 167. Arno huic monasterio inde a die 26. Mai. a. 782. praefuit.